

El llarg camí del rock en català

Aquest mes d'abril l'àlbum doble 'Ben Endins', de Sopa de Cabra, ha rebut el primer disc de platí de la història del rock en català, nou anys després d'haver-lo enregistrat, el 21 de febrer del 1991 a la Sala Zeleste de Barcelona.

Fins avui, per parlar dels discs de platí en català, cent mil exemplars venuts, calia parlar de Lluís Llach o de la Trinca. El fet s'ha de considerar excepcional, si tenim en compte la reducció del mercat musical català, especialment el del rock, que és un moviment que fins a la darrerria de la dècada dels vuitanta no esdevingué un fenomen de masses amb grups com Sau, Sangtraït, els Pets o Sopa de Cabra. Salvador Escribà és el director de Salseta Discos, la discogràfica que va produir els pri-

mers quatre discs de Sopa de Cabra, dirigida per Gerard Quintana; per tant, també va produir *Ben Endins*, que fou el tercer disc. Doncs bé, Escribà assegura que ha costat arribar-hi, però que s'ha aconseguit. "Aquest disc de platí també és important per al rock en català en general", afirma.

Si abaixem el sostre fins als cinquanta mil exemplars venuts, fet que dona opció al disc d'or, hi trobem només quatre grups: Els Pets per *Bon dia* i *Sol*, Sopa de Cabra per *La Roda* i *Nou*, Sau, el grup del

desaparegut Carles Sabater, per *Quina Nit* i *El més gran dels peccadors*, i finalment Sangtraït per *L'últim segell*.

La concessió dels discs d'or i platí és un fet bàsicament comercial que permet a les discogràfiques de promoure encara més el compacte. Si un segell discogràfic vol certificar que el seu grup ha venut els discs necessaris per a la concessió dels guardons, cal que abans hagi fabricat i pagat els exemplars corresponents, que una cinquantena de punts de referència n'hagin

"Nosaltres no vam inventar la sopa d'all"

En Gerard Quintana és el cantant de Sopa de Cabra, el grup de Girona que ha rebut el disc de platí per l'àlbum *Ben Endins*.

—Fa l'efecte que els grups que avui són a dalt de tot són gairebé els mateixos de fa deu anys. Que potser es fa vell el rock en català?

—El rock en català és vell de fa temps. En Sisa, en Riba, dels quals em sento hereu, ja fa anys que van amunt i avall. No crec que nosaltres haguem inventat la sopa d'all. Als anys 70 la gent els trobava frívols i fora de lloc, perquè es feia la Cançó i ells es movien en una altra ona, més universal, de la gent jove i de l'hippisme. Però, això, només ho va entendre una minoria. Després d'ells hi va haver grups que van voler aportar-hi coses, com Dubble Bubble, N'gai-N'gai, Detectores i més bandes que eren molt vàlides, però que no van acabar de qualificar, perquè l'èxit no depèn només de la qualitat, sinó de circumstàncies. El que vam fer els grups de final dels anys 80 va ser acostar una música que no havia tingut una normalitat a un públic que, per primera vegada, era educat des del principi en català. Nosaltres potser vam començar el rock com a fenomen de masses.

—Es troba a faltar l'ambient d'aleshores?

—M'estimo més aquest d'ara. De sobte algú va pensar que movíem molta gent, que era en català, va pensar en la normalització lingüística, i aquella empenta es va començar a institucionalitzar. A partir d'aquí tot es va confondre una mica, perquè la música va passar a un segon pla. Ens van posar, a tots els grups, en un mateix sac, des de Sau, que feien pop, a Sangtraït, que feien rock més dur, o nosaltres, que fèiem rock and roll, i això va reduir la credibilitat amb vista a una possible expansió. El 1990 vam tocar a Madrid i la gent deia: "Mira, els grups de la Generalitat!" Allò es va convertir en un fenomen social, més que no pas musical. Potser és això que va fer que poguéssim vendre tants discs, però també que el missatge de Sopa, més dels 70, més universalista, es distorsionés. Quan vam fer el disc en castellà, ens vam desmarcar de ser els apòstols de l'independentisme, que no ens esqueia.

—El rock és contracultura encara que s'hi barregin els diners i les discogràfiques?

—Hauria de ser-ho, però és molt difícil. Arriba un moment que has de jugar per no traïr-te.

—Ha de subvencionar-se la música en català?

—La música hauria de ser lliure. Caldria organitzar circuits com en tants altres llocs del món, on als pubs hi ha l'obligació de programar actuacions unes quantes hores la

setmana. Calen les condicions necessàries perquè la música pugui ser el reflex del seu temps sense que hi hagi filtres. És la música que, de forma natural, ha de dir qui o què, i seduir. No es tracta tant d'incidir en la cultura com d'organitzar-ho tot perquè la cultura es desenvolupi.

—El Ben Endins és un disc en directe. El que diu dalt l'escenari ho duu preparat?

—No, quan hi pujo no sé què diré. Quan canto amb Sopa de Cabra m'he de controlar, perquè segons què digués els

ARXIU / GLÒRIA MATAMALA

Gerard Quintana, cantant de Sopa de Cabra. El grup gironí ha rebut el disc de platí per 'Ben Endins'.

altres em tirarien els instruments pel cap. Al *Ben Endins* hi ha l'anècdota de la cançó *Guerre*, on em vaig deixar anar ben de gust amb els polítics, i a l'hora de mesclar, en Josep Thió ho volia treure, perquè és contrari a aquestes coses, però, com que vaig cantar sobre la música, ho vam haver de deixar. Em va saber greu que s'enfadés. Amb tot, amb en Josep ens complementem molt bé. Ell amb el seu ordre, el seu concepte de l'harmonia i jo amb el meu caos i el meu concepte de la follia. Els altres diuen que no cal ser sempre el grup més polèmic i estar al mig de l'huracà, però jo no

puc ser un altre.

—En el Ben Endins hi ha lletres de cançons com "Mai trobaràs", "Podré tornar enrera" o "L'Empordà", que són himnes dels primers anys de Sopa, i la gent ignora que fou Jaume Rufí qui les va escriure. Heu pensat mai a reivindicar-ne la figura?

—Sí, és el meu mestre. De fet ho he pensat sovint. Ara faig "Els miralls de Dylan", però podria fer "Els miralls d'en Rufí". És un projecte que m'agradaria de fer amb en Josep. Amb en Rufí anàvem plegats a escola. Era el cantant de Copacabana, i quan el moviment *squat* de Girona es va acabar, el 1986, va ser com el desencant. Vaig estar escoltant les cançons de Copacabana durant sis anys i me les sé de memòria. Tinc cintes seves i hi ha una cançó que es diu "Dona'm tot el que tens" que m'agradaria d'enregistrar. Estaria bé de retrobar cançons de joventut. Amb tot, fixa't que "Podré tornar enrera" és de l'any 1980, més o menys, i en Rufí tenia aleshores quinze anys o setze i ja és una cançó molt madura. Jo el veig com una mena de Rimbaud, perquè després va deixar tot allò.

—Es pot viure del rock en català?

—No és la norma. Se'n pot sobreviure, t'hi pots divertir i alguns en podem viure, però és difícil. Depèn de com ho muntis i de quants sigueu al grup. Hi ha els grups més o menys consagrats, que podem anar fent rondes i venent discs, i després hi ha grups que ho tenen pitjor, no hi ha un entremig. Si no fas música festiva no tens gaire lloc. J. E.

comptabilitzat la venda i que la SGAE (Societat General d'Autors i Editors) i l'AFIVE (Associació Fonogràfica i Videogràfica Espanyola) ho certifiquin. Però en molts casos el procés no és seguit degudament i el recompte no és gaire acurat, i això explica que certs grups es queixen d'haver assolit unes certes xifres que no els són reconegudes.

Per tal de pal·liar les dificultats que envolten el mercat de la música en català, i amb la idea de prestar-li suport, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya destina cada any un seguit d'ajuts a l'edició i la promoció de compactes. Per decidir quins són els compactes que s'han de subvencionar, cada any es constitueix un jurat format per persones relacionades directament o indirecta amb el món de la música, que suggereixen els discs més interessants dels que han proposat les discogràfiques. Tot seguit i segons els projectes presentats per aquestes, especificant també els diners que invertiran en música en català, el Departament de Cultura destina un tant per cent als discs escollits fins a un import màxim de 500.000 pessetes en el cas de l'edició i un import no superior al 40% del total de les despeses en publicitat que el segell vulgui destinar a promoció.

L'any 1999, el Departament de Cultura va destinar 38,2 milions de pessetes per a editar i promocionar vint-i-nou compactes, 28,5 milions dels quals per a ajuts de promoció. A banda d'aquests ajuts,

el Departament de Cultura, TVC (Televisió de Catalunya) i les discogràfiques tenen un acord que permet que catorze grups d'entre els prèviament subvencionats puguin enregistrar un videoclip valorat en un milió de pessetes, en què cada part es fa càrrec d'un terç del total. En vist d'això, Àlex Eslava, director de Discmedi, assegura: "l'any 1999 vam facturar 182 milions de pessetes en discs en català

Només quatre grups de rock en català han superat el llistó de les 50.000 còpies venudes, que atorguen el disc d'or.

i l'ajut del Departament de Cultura no va arribar ni al 2% de la nostra inversió. A més, els diners que ens va concedir la Generalitat l'any passat són en concepte de promoció, però nosaltres no n'hem vist ni cinc en efectiu perquè Cultura destina les subvencions directament a TVC. Per millorar la venda de discs en català caldria influir més en els mitjans i aconseguir que la normativa del 25% s'apliqués degudament, a banda fer un segui-

ment acurat dels punts de venda". En aquest sentit, Salvador Cufí, director de Música Global, comenta que les subvencions que es donen són necessàries, però caldria marcar una línia musical més acurada per ajudar els grups que comencen i sobretot els grans productes, com poden ser Sopa de Cabra o Els Pets, perquè el públic sigui conscient que també tenen projecció. "Costa molt d'igualar el bombardeig constant de publicitat a què som sotmesos per les multinacionals que editen en les llengües grans. Fer igual en català val molts diners", diu Cufí. Per la seva banda, Lluís Gendrau, director d'Enderrocks, assenyala que si cada any surten una mitjana de dos-cents discs en català, només una trentena reben subvencions, que no és gaire. Els descontents per les subvencions tenen la seva part de raó.

Joana Danés, delegada de l'àrea de música del Departament de Cultura, opina que "a les discogràfiques no els agrada que es digui que els han donat una certa quantitat de diners perquè sembla que la rebin en efectiu, i això no és cert. En tot cas, els ajuts no són pas mal donats, encara que segurament són insuficients". El disc de platí dels Sopa de Cabra ha confirmat que també el rock en català pot vendre, però en certa manera sense deixar de dependre de les subvencions, unes croses que, si ajuden a sostenir-lo, no el fan pas caminar.

Joan Esculies

EL TEMPS Electrònic, setmanari d'informació general

http://www.eltemps.com/

EL TEMPS

www.eltemps.com

eltemps@eltemps.com